

**ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ № 11
ЩОДО РОЗВИТКУ ТА РОЗПОВСЮДЖЕННЯ
ШКІДНИКІВ ТА ХВОРОБ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
КУЛЬТУР У ГОСПОДАРСТВАХ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
за другу декаду квітня 2021 року**

Протягом звітнього періоду на території області спостерігалася переважно тепла погода. Середньодобова температура повітря за звітний період становила +10,8...+11,9° С. Максимальна температура повітря підвищувалась до +25,8...+26,2° С тепла, мінімальна температура повітря понижалася до +1° С, середня вологість повітря коливалася в межах 64-67%. Відмічалися опади у вигляді дощу – 11,9-19 мм, максимально – 32,1 мм (Новопсковський р-н).

Агрометеорологічні умови звітнього періоду були сприятливими для росту озимини та проведенню посіву ярих зернових культур.

Спеціалістами відділу постійно ведеться спостереження за фітосанітарним станом посівів та вчасно надсилаються сигналізаційні повідомлення.

Фенологія культур

Озима пшениця – 3-5 лист – кущіння

Озимий ріпак – відростання розетки

Ярий ячмінь, овес – посів, сходи

Горох – посів, сходи

Багаторічні трави – відростання

Сад – відокремлення бутонів

БАГАТОЇДНІ ШКІДНИКИ

Піщаний мідляк

Триває масовий вихід жуків піщаного мідляка. Відмічається незначне пошкодження рослин озимої пшениці (попередник – соняшник), багаторічних трав жуками піщаного мідляка. Чисельність піщаного мідляка на полях 0,7-2,0 екз на кв. м, максимально – 3 екз (багаторічні трави). Жуки своєю діяльністю призводять до повної загибелі рослин на ранніх стадіях розвитку або значного послаблення.

Кравчик

Погодні умови звітнього періоду сприяють подальшому виходу жуків кравчика – головача. Чисельність на 10 кроків становить 1-2 жука.

Хрестоцвіті клопи

Триває вихід хрестоцвітих клопів із місць зимівлі (в теплі сонячні години). Клопи і їх личинки є шкідниками, вони можуть пошкоджувати не тільки листя, а й молоді пагони, квітконоси, викликаючи опадання квітів і насінники. Вони проколюють хоботком шкірочку рослини і висмоктують сік, тим самим

послаблюючи його. На пошкодженому місці з'являються жовті плями, дірочки, рослина в'яне і може загинути.

Хрестоцвіті блішки

У звітному періоді відмічається початок заселення фітофагом посівів озимого ріпаку.

Найбільшої шкоди жуки завдають рослинам саме у весняний період. В подальшому, при встановленні сухої та теплої погоди, слід очікувати масове заселення шкідником посівів озимого ріпаку.

Дротяники та несправжні дротяники

Триває живлення дротяників й несправжніх дротяників у посівах сільськогосподарських культур. Найбільшої шкоди дротяники завдають посівам ріпаку, де попередником були багаторічні трави, а також забур'янені пірієм повзучим посіви. Дієвим заходом проти шкідників є протруєння посівного матеріалу, а також оптимальні строки сівби з внесенням добрив і підживлення для посилення початкового росту рослин.

ШКІДНИКИ ТА ХВОРОБИ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ

Хлібний турун

У звітному періоді триває живлення личинок хлібного туруна у посівах озимой пшениці. Личинки знаходяться у II та III віці. Живлення личинок навесні триває (в залежності від їх віку і температурного режиму) 5-7 тижнів. Личинки туруна об'їдають листочки сходів, при цьому пошкоджені рослини набувають характерного змочаленого вигляду. Було пошкоджено 0,3-0,5%, максимум 1% рослин в слабкому ступені за чисельності шкідника 0,5 екз/кв. м.

Озима совка

Відмічається живлення гусениць озимой совки в посівах озимой пшениці. Середня чисельність фітофага 0,5-1 екз/кв. м. Весняними обстеженнями встановлено, що площа заселення шкідником становить 15%. Гусениці знаходяться у V-VI віці.

У теплі сонячні дні відмічається заселення злакових бур'янів, у крайових смугах – рослин озимих зернових жуками **хлібної смугастої блішки**.

Злакова п'явиця

Початок виходу злакової п'явиці із місць зимівлі відмічається з 13 квітня. Жуки виходять з ґрунту і розселяються на полях у пошуку кормових рослин. Дорослі особини пошкоджують листя озимих злаків, а з дикорослих – пірій, вівсюг, кострицю. Жуки вигризують поздовжні отвори в листках у фазі трубкування і колосіння ячменю, вівса та пшениці, особливо твердої.

Злакові мухи

Виліт **чорної пшеничної мухи** спостерігається з 12 квітня (тепла сонячна погода), на 100 помарів сачка уловлюється 1-5 екз, максимально – 8 екз. На ранніх етапах вегетації озимої пшениці серйозну проблему становлять злакові мухи. Личинка проникає всередину пагона і робить спіральний хід до конуса росту або зародка колоса, виїдаючи на своєму шляху всі ніжні тканини. Внаслідок пошкоджень жовтіє і засихає центральний листок, пагін пригнічується й відмирає. У разі пошкодження ярих до початку куціння зазвичай гине вся рослина. При сухих погодних умовах може пошкодити до дев'яноста відсотків пшениці.

Клоп шкідлива черепашка

Клоп шкідлива черепашка перебуває у задовільному фізіологічному стані. Вдень, коли температура повітря сягає максимуму спостерігається переміщення шкідника у листовій підстильці. Середня чисельність клопів у місцях зимівлі складає 0,6 максимально – 2 екз/кв. м.

Терміни вильоту клопа-черепашки значно коливаються в залежності від характеру погодних умов весни. У роки з теплою весною міграція клопа-черепашки закінчується за 2-4 дні, з холодною весною – за 10-14 днів.

Хвороби озимої пшениці

Корневими гнилями, борошнистою росю та септоріозом уражено 2-4% рослин на 3-6% обстеженої площі. **Снігова пліснява** уражено 0,5% обстеженої площі, рослин 0,5%. Зараження молодого листя озимини хворобами не виявлено.

Випадання опадів у звітному періоді та помірно тепла погода в подальшому сприятиме наростанню хвороб у посівах, особливо в загущених посівах з високим рівнем азотного удобрення.

Регулярний моніторинг фітосанітарного стану посівів, правильне визначення хвороби за перших симптомів, знання особливостей розвитку хвороби та її шкодочинності має велике значення для обрання правильної стратегії хімічного захисту озимих зернових культур. Проведення хімічних захисних заходів найбільш ефективно, коли поширення патогенів перебуває на рівні економічного порогу шкідливості, агротехнічні роботи потрібно проводити постійно, на протязі року.

ОЗИМИЙ РІПАК

Триває заселення посівів озимого ріпаку **прихованохоботниками, хрестоцвітими блішками**. Відмічається пошкодження рослин ріпаку **піщаним мідляком** (0,4-2 екз/кв. м). Чисельність хрестоцвітих блішок в сонячні теплі дні становить 2, максимально 4 екз, при заселенні 2-4% рослин. Активність і шкідливість блішок збільшується у жарку посушливу погоду.

Враховуючи те, що за температури понад +15° С у суху сонячну погоду цей шкідник за чисельності понад 5 екз/кв. м здатен повністю знищити сходи

культури, захист сходів від них – важлива ланка у системі захисту ріпаку. Захист посівів проводять за наявності 3-5 блішок на кв. м.

Шкідники багаторічних трав

Триває живлення **бульбочкових довгоносиків** на підростаючому листі люцерни, чисельність шкідників становить – 1,1 екз/кв. м, максимально – 3 екз. Жуки вигризають по краях листків частинки овальної форми. Такий тип пошкодження має назву «фігурне об'їдання». Особливо шкідливе пошкодження сім'ядольних листків і точки росту. Пошкодження фітофагами рослин призводить до зниження врожаю, погіршення якості насіння та зниження кількості азоту в ґрунті й рослинах.

Спостерігається вихід з місць зимівлі **фітономусів** та заселення крайових смуг багаторічних трав (0,5-3 екз на кв. м). Поява жуків на полях збігається з початком вегетації люцерни. Жуки вигризають виїмки та отвори в листках.

За чисельності 5-8 жуків на кв. м посіви обприскують дозволеними до використання інсектицидами.

Хрестоцвіті блішки та клопи

Відмічено заселення хрестоцвітих бур'янів та посівів багаторічних трав, надалі шкідники будуть завдавати шкоди капустяним рослинам.

Шкідники саду

В теплу погоду у звітному періоді продовжувався вихід та живлення на бруньках дерев **садових довгоносиків**. Чисельність шкідників становить 1,5-1,8 екз, максимально – 6 екз на дерево. За сприятливих погодних умов квітня слід очікувати зростання чисельності та шкідливості довгоносиків.

Під час розпускання бруньок зерняткових необхідно провести обстеження дерев та за перевищення економічного порогу шкідливості (яблуневий квіткоїд і букарка – 30-40 жуків на дерево, сірий бруньковий довгоносик – 3-5 жуків на 1 м гілок, казарка – 7-9 жуків на дерево) провести обробку дозволеними та рекомендованими до використання інсектицидами.

**Інформація
щодо поширення і чисельності шкідників сільськогосподарських рослин
у господарствах Луганської області за II декаду квітня 2021 року**

Форма №1

№ п/п	Назва культури	Обстежено, тис га	Назва шкідника	Заселено, %		Чисельність						Пошкоджено (сисними – заселено), рослин, брун., листків, суцвіть, плодів, %		Ступінь пошкодження, %		
				площ	рос-н (дерев)	од. вим.	іма-го	яйце	личинки		енто-мофаг	середній	макс.	слаб	сер.	сил.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Озима пшениця	3,12	хлібний турун	7	0,3	екз/кв. м	–	–	0,5-1	II-III	–	0,3	1	100	–	–
2	Озима пшениця	3,12	дротяники	4	0,4	екз/кв. м	–	–	0,5-1	-	–	0,4	1	100	–	–
3	Озима пшениця	3,12	озима совка	8	0,2	екз/кв. м	–	–	0,5-1	IV-VI	–	0,2	1	100	–	–
4	Озима пшениця	3,12	хлібна смугаста блішка	5	1,2	екз/кв. м	1,3-3	–	–	–	–	1,2	4	100	–	–
5	Озима пшениця	3,12	злакова п'явиця	3	0,1	екз/кв. м	0,3	–	–	–	–	0,1	0,5	100	–	–
6	Озима пшениця	3,12	чорна пшенична муха	8	-	екз/100 пом.сачка	1-5, макс-8	–	–	–	–	–	–	–	–	–
7	Озима пшениця	3,12	піщаний мідляк	12	0,5	екз/кв. м	1,2	–	–	–	–	0,5	2	100	–	–
8	Озимий ріпак	0,6	хрестоцвіті блішки	10	2	екз/кв. м	2-4	–	–	–	–	2	4	100	–	–
10	Озимий ріпак	0,6	приховано-хоботник	4	0,5	екз/рос	0,2-1	–	–	–	–	0,5	2	100	–	–
11	Озимий	0,6	піщаний	6	0,5	екз/кв. м	0,4-2	–	–	–	–	0,5	2	100	–	–

	ріпак		мідляк													
12	Озимий ріпак	0,6	озима совка	5	0,2	екз/кв. м	–	–	0,5	V- VI	–	0,2	1	100	–	–
13	Багаторічні трави	0,2	бульбочкові довгоносики	10	1,2	екз/кв. м	1,1-3	–	–	–	–	1,2	2	100	–	–
14	Багаторічні трави	0,2	дротяники	9	0,3	екз/кв. м	–	–	0,5-1	–	–	2,1	5	100	–	–
15	Багаторічні трави	0,2	фітономуси	3	0,8	екз/кв. м	0,5-3	–	–	–	–	0,8	2	100	–	–
16	Сад	0,1	садові довгоносики	32	2,3	екз/д	1,8-6	–	–	–	–	2,3	5	100	–	–

Інформація
щодо ураження хворобами сільськогосподарських рослин
у господарствах Луганської області за II декаду квітня 2021 року

№ з/п	Назва культури	Обстежено, тис. га	Назва хвороби	УРАЖЕНО, %						Розвиток хвороб, %	Загинуло рослин, %
				Площ	Рослин		Назва ураженого органу	Органів рослин			
					Сер.	Макс.		Сер.	Макс.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Озима пшениця	3,12	Септоріоз	6	1,5	4	листя	1,5	4	0,4	–
2	Озима пшениця	3,12	Борошниста роса	3	1,3	3	листя	1,5	3	0,3	–
3	Озима пшениця	3,12	Кореневі гнилі	3	1,0	3	корені	1,2	3	0,5	–
4	Озимий ріпак	0,6	Пероноспороз	5	1,8	4	листя	2,2	4	0,5	–